EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 2.4.2012
COM(2012) 154 final

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Aktualizace sdělení o vztazích se stěžovatelem v případech uplatňování práva Unie

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Aktualizace sdělení o vztazích se stěžovatelem v případech uplatňování práva Unie

ÚVOD

Zásada právního státu je jedním ze základů Evropské unie. Úspěch EU při dosahování řady cílů vyplývajících ze Smluv a z dalších právních předpisů závisí na účinném uplatňování práva Unie v jednotlivých členských státech. Komise jakožto strážkyně Smluv uznává, že stěžovatelé mají zásadní úlohu, neboť napomáhají Komisi odhalovat porušování práva Unie. V roce 2002 Komise zavedla postupy, jimiž se řídí vztahy se stěžovateli v případech porušování práva Unie[1]. Poté Komise zlepšila a dále zdokonalila své metody registrace a zpracování korespondence se stěžovateli týkající se uplatňování práva Unie členskými státy. Komise se rozhodla novelizovat a aktualizovat své sdělení z roku 2002 tak, aby odráželo tyto změny.

Nový IT nástroj CHAP („Complaint handling/Accueil des plaignants“ - vyřizování stížností), vytvořený v září 2009, umožňuje Komisi, aby přímo reagovala na zájmy občanů, podniků a občanské společnosti. Všechny stížnosti jsou registrovány v této aplikaci. Potvrzení o doručení je odesláno během patnácti pracovních dnů od jejího doručení, přičemž je v něm uvedeno, že dopis byl zaregistrován jako stížnost. Dříve byl dopis zaregistrován až po posouzení jeho obsahu. Další zpracování stížnosti se nadále řídí povahou věci, odůvodněním stížnosti, jejím pravděpodobným dopadem a prioritami stanovenými Komisí v jejím sdělení „Evropa přinášející výsledky – uplatňování práva Společenství“ [KOM (2007) 502 v konečném znění].

Po vstupu Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) v platnost je nutné aktualizovat některá ustanovení předchozího sdělení, která byla pozměněna Smlouvou. Je rovněž nutné objasnit rozdíly mezi různými jazykovými verzemi předchozího sdělení[2].

Komise v tomto sdělení stanoví administrativní opatření ve prospěch stěžovatele a zavazuje se je dodržovat při vyřizování jeho stížnosti a posuzování údajného porušení práva.

Tato opatření ve prospěch stěžovatele, které jsou předmětem tohoto sdělení, nemění bilaterální povahu řízení o porušení Smlouvy upraveného v článcích 258 a 260 SFEU a v článku 106a Smlouvy o Euratomu. V tomto ohledu Komise konstatuje, že podle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie, má diskreční pravomoc při rozhodování o tom, zda[3] a kdy[4] zahájí řízení o porušení Smlouvy a zda a kdy[5] předloží věc Soudnímu dvoru.

---

1 KOM(2002) 141 v konečném znění, 20.3.2002.

2 V novelizovaném znění se slova „případně“ v bodě 4, které byly chybně přeloženy slovy „je-li to nezbytné“ se v anglické jazykové verzi nahrazují slovy „v takových případech“. Slova „na jeho žádost“ v bodě 8, která nebyla přeložena v anglické a švédské verzi, se v textu opět uvádí.

3 Viz konkrétně: rozsudek Soudního dvora ze dne 6. prosince 1989 ve věci Komise v. Řecko, C-329/88, Recueil 1989, s. 4159; rozsudek Soudního dvora ze dne 27. listopadu 1990 ve věci Komise v. Řecko, C-200/88, Recueil 1990, s. I-4299; rozsudek Soudního dvora ze dne 21. ledna 1999 ve věci Komise v. Belgie, C-207/97, Recueil 1999, s. I-275; rozsudek Soudního dvora ze dne 25. listopadu 1999 ve věci Komise v. Irsko, C 212/98, Recueil 1999, s. I-8571; rozsudek Soudního dvora ze dne 6. července 2000,

Navíc má Komise diskreční pravomoc, která vylučuje právo osob žádat, aby zaujala konkrétní postoj[6].

Jak již konstatoval Soudní dvůr, „škody způsobené vnitrostátními institucemi (…) mohou vést pouze k odpovědnosti těchto orgánů a vnitrostátní soudy mají i nadále výlučnou příslušnost stanovit povinnost náhrady této škody“[7]. Je vhodné v této souvislosti zdůraznit důležitost prostředků soudní ochrany, které jsou k dispozici na národní úrovni, a pokud možno je posílit, neboť tyto umožňují stěžovatelům uplatnit svá práva přímějším a osobnějším způsobem[8].

Konečně, pokud jde o řízení o porušení Smlouvy, Komise používá pravidla o přístupu k dokumentům stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise[9], a v jejich prováděcích ustanovení stanovených v příloze rozhodnutí Komise 2001/937/ES, ESUO, Euratom ze dne 5. prosince 2001, kterým se mění její jednací řád[10], a podle jejich výkladu Soudním dvorem[11].

---

ve věci Komise v. Belgické království, C-236/99, Recueil 2000, s. I-05657. Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. května 2002, věc Komise v. Spolková republika Německo, C-383/00, Recueil 2002, I-04219.

4 Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 1. června 1994 ve věci Komise v. Německo, C-317/92, Recueil 1994, s. I-2039; rozsudek Soudního dvora ze dne 10. května 1995, věc Komise v. Německo, C-422/92, Recueil 1995, s. I-1097.

5 Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 2009 ve věci Komise v. Španělsko, C-562/07, Sb. rozh. 2009, s. I-9553.

6 Viz rozsudek Soudu ze dne 14. září 1995 ve věci Lefebvre a ostatní v. Komise, T-571/93, Recueil 1995, s. II-2379.

7 Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 26. února 1986 ve věci Krohn & Co. Import – Export Gmbh & Co. KG v. Komise, 175/84, Recueil 1986, s. 753.

8 Viz také další související návrhy ve sdělení „Větší využití potenciálu opatření EU v oblasti životního prostředí: budování důvěry prostřednictvím lepších znalostí a lepší schopnosti reakce“ [KOM (2012) 95 v konečném znění] 7.3.2012.

9 Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43.

10 Úř. věst. L 345, 29.12.2001, s. 94.

11 V této souvislosti viz: rozsudek Soudu ze dne 5. března 1997, věc Komise v. WWF UK, T-105/95, Recueil 1997, s. II–313; rozsudek Soudu ze dne 11. prosince 2001, věc Komise v. Petrie a další, T-191/99, Recueil 2001, s. II-3677; rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 2010, Švédsko a další / API a Komise (C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P).

1. Definice a oblast působnosti

„Stížností“ se rozumí jakékoliv písemné podání doručené Komisi poukazující na opatření, neexistenci opatření nebo postupy členského státu, které jsou v rozporu s právem Unie.

„Stěžovatelem“ se rozumí každá osoba nebo orgán, který podává Komisi stížnost.

„Řízením o porušení Smlouvy“ se rozumí předsoudní fáze řízení o nesplnění povinností zahájeného Komisí podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) nebo čl. 106a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Smlouva o Euratomu).

Popsaný postup se použije na právní vztahy mezi stěžovateli a Komisí v souvislosti s opatřeními nebo postupy, které by mohly spadat do působnosti článku 258 SFEU. Nepoužije se na stížnosti týkající se jiných ustanovení Smlouvy, zejména stížnosti týkající se státní podpory, které jsou upraveny články 107 a 108 SFEU nebo nařízením Rady (ES) č. 659/1999[12].

2. Obecné zásady

Kdokoli může zdarma podat Komisi stížnost na členský stát ohledně jakéhokoli opatření (zákona, nařízení či správního úkonu), neexistence opatření nebo postupu členského státu, které stěžovatel považuje za neslučitelné s právem Unie.

Stěžovatelé nemusí prokazovat právní zájem na zahájení řízení; nemusí ani prokazovat, že jsou zásadně a přímo dotčeni opatřeními, neexistencí opatření nebo postupu, které jsou předmětem stížnosti.

Mimo výjimky uvedené v bodě 3 zaregistruje Komise podání jako stížnost podle údajů učiněných původcem, jak z podání vyplývá.

Komise se může rozhodnout, zda v souvislosti se stížností další kroky učiní či nikoliv.

3. Registrace stížností

Veškeré stížnosti týkající se uplatňování práva Unie členským státem se registrují v centrální aplikaci pro registraci stížností na uplatňování práva Unie členským státem (dále jen „aplikace“).

Podání nebude zohledněno Komisí jako stížnost, a proto nebude zaregistrováno v aplikaci, pokud:

– je anonymní, není v něm uvedena adresa odesílatele nebo pouze neúplná adresa,

– pokud neobsahuje výslovný či implicitní odkaz na členský stát, jemuž je možné přičítat opatření nebo postup, které jsou v rozporu s právem Unie,

[12] Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1.

– napadá konání nebo opomenutí soukromé osoby či soukromého subjektu, s výjimkou případů, kdy z opatření nebo stížnosti vyplývá zapojení veřejných orgánů nebo je tvrzena jejich nečinnost, pokud jde o reakci na tato konání nebo opomenutí. Ve všech případech Komise prověří, zda dopis neuvádí chování, které je v rozporu s pravidly hospodářské soutěže (články 101 a 102 SFEU),

– neuvádí odůvodnění stížnosti,

– uvádí odůvodnění, ke kterému Komise přijala jasný, veřejný a konsistentní postoj, který bude stěžovateli sdělen,

– uvádí odůvodnění stížnosti, které jasně spadá mimo oblast upravenou právem Unie.

4. Potvrzení o doručení

Komise vydá potvrzení o doručení všech stížností do patnácti pracovních dnů od jejich doručení. Na tomto potvrzení je uvedeno číslo jednací, které je nutno uvádět ve veškeré korespondenci.

Pokud je podán velký počet stížností kvůli stejnému důvodu, je možné nahradit jednotlivá potvrzení zveřejněním v *Úředním věstníku Evropské unie* a na unijním serveru *Europa*.

Pokud se Komise rozhodne nezaregistrovat dopis v aplikaci, oznámí to původci stížnosti, a to běžným dopisem, který uvádí jeden nebo více důvodů uvedených v bodě 3 odstavci druhém.

V takovém případě Komise informuje stěžovatele o možných alternativních formách právní ochrany, jako je podání k vnitrostátním soudům, evropskému veřejnému ochránci práv, vnitrostátnímu veřejnému ochránci práv nebo jakýmkoliv další vnitrostátní nebo mezinárodní řízení.

5. Způsoby podání stížnosti

Aby stížnost mohla být zaregistrována v aplikaci, musí být podána dopisem, faxem nebo elektronickou poštou.

Stížnost je třeba sepsat v jednom z úředních jazyků Unie.

Aby se urychlilo zpracování stížností, doporučuje se použít standardní formulář pro stížnost, zveřejněný v *Úředním věstníku Evropské unie*[13], který je dostupný na vyžádání od útvarů Komise nebo na internetových stránkách Komise na serveru Evropské unie (EUROPA) na následující adrese:

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_cs.htm.

V příloze formuláře jsou stanoveny obecné zásady řízení o porušení Smlouvy a tato příloha zdůrazňuje, že pokud Soudní dvůr dojde k závěru, že bylo porušeno právo, nemá tato skutečnost dopad na práva stěžovatele. Stěžovatelé se v příloze také vyzývají, aby využili prostředky právní ochrany, které jsou k dispozici na vnitrostátní úrovni.

---

[13] Úř. věst. C 119, 30.4.1999, s. 5.

Písemné stížnosti týkající se uplatňování práva Unie členským státem mohou být zasílány poštou generálnímu sekretariátu Komisi na adresu „Secretariat-General of the European Commission, 1049 Brussels, Belgie“ nebo elektronickou poštou na adresu SG-PLAINTES@ec.europa.eu, nebo mohou být podány v úřadovnách Komise v členských státech.

6. Právní ochrana stěžovatele a ochrana osobních údajů

Předání údajů o totožnosti stěžovatelů a informací jimi předložených dotyčnému členskému státu se provádí s jejich předchozím souhlasem a musí být v souladu mj. s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů[14].

7. Komunikace se stěžovateli

Po registraci může být stížnost dále zkoumána ve spolupráci s dotyčným členským státem. Komise o tom informuje stěžovatele písemně.

Pokud je následně na základě stížnosti zahájeno řízení o porušení Smlouvy, kontaktuje Komise stěžovatele a uvědomí je písemně o každém procesním kroku (formální upozornění, odůvodněné stanovisko, podání žaloby Soudnímu dvoru nebo uzavření případu).

Pokud je podán velký počet stížností kvůli stejnému důvodu, je možné nahradit jednotlivé dopisy zveřejněním v *Úředním věstníku Evropské unie* a na unijním serveru *Europa*.

Kdykoli během řízení mohou stěžovatelé požádat Komisi, aby mohli objasnit nebo vysvětlit důvody pro jejich stížnost, a to na místě a na vlastní náklady.

8. Lhůty pro prošetření stížnosti

Jako obecné pravidlo bude Komise prošetřovat stížnosti s cílem dospět k rozhodnutí o vydání formálního upozornění nebo uzavření věci nejpozději do jednoho roku od data registrace stížnosti.

Pokud bude tato lhůta překročena, Komise o tom stěžovatele na jeho žádost písemně informuje.

9. Výsledky šetření stížností

Po prošetření stížnosti, může Komise vydat buď formální upozornění, kterým zahájí řízení proti danému členskému státu, nebo může s konečnou platností věc uzavřít.

Komise rozhodne v rámci své diskreční pravomoci o zahájení nebo ukončení řízení o porušení Smlouvy.

Stěžovatelé musí být písemně uvědomeni o rozhodnutí Komise přijatém v souvislosti s jejich stížností, a o jakékoliv následném rozhodnutí Komise v dané věci.

---

[14] Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1.

Pokud je podán velký počet stížností kvůli stejnému důvodu, je možné nahradit jednotlivé dopisy zveřejněním v *Úředním věstníku Evropské unie* a na unijním serveru *Europa*.

10. Uzavření věci

Pokud nejsou dány výjimečné okolnosti, které vyžadují neodkladná opatření, Komise v případě, že zamýšlí nečinit ve věci žádné další kroky, vyrozumí o svém postoji stěžovatele předem. Tento dopis stanoví důvody pro uzavření věci a vyzve stěžovatele, aby se ve lhůtě čtyř týdnů případně vyjádřil.

Pokud je podán velký počet stížností kvůli stejnému důvodu, je možné nahradit jednotlivé dopisy zveřejněním v *Úředním věstníku Evropské unie* a na unijním serveru *Europa*.

V případech, kdy stěžovatel neodpoví, nebo pokud stěžovatel nemůže být kontaktován z důvodů, za které odpovídá, nebo pokud připomínky stěžovatele Komisi nepřesvědčí, aby svůj postoj přehodnotila, bude věc uzavřena.

Pokud připomínky stěžovatele Komisi přesvědčí, aby přehodnotila svůj postoj, bude šetření stížnosti pokračovat.

Stěžovatel bude písemně vyrozuměn o rozhodnutí Komise o uzavření věci.

11. Zveřejňování rozhodnutí o porušení Smlouvy

Rozhodnutí Komise o případech porušení Smlouvy se zveřejňují ve lhůtě jednoho týdne od jejich přijetí na internetové stránce generálního sekretariátu na této adrese:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_decisions_cs.htm

Nerozhodne-li Komise jinak, rozhodnutí o vydání odůvodněného stanoviska některému z členských států nebo o předložení případu Soudnímu dvoru se rovněž zveřejňují, a to formou tiskové zprávy.

12. Přístup k dokumentům ve věcech porušení Smlouvy

Přístup k dokumentům ve věcech porušení Smlouvy se řídí nařízením (ES) č. 1049/2001 a prováděcími ustanoveními stanovenými v příloze rozhodnutí Komise 2001/937/ES, ESUO, Euratom[15].

13. Stížnost u Evropského veřejného ochránce práv

Pokud se stěžovatel domnívá, že při vyřizování jeho stížnosti Komise postupovala nesprávně, jelikož nedodržela výše uvedená opatření, může obrátit na evropského veřejného ochránce práv podle článků 24 a 228 SFEU.

[15] Úř. věst. L 345, 29.12.2001, s. 94.